

нателно и несъзнателно биографията на поета, и да ги замѣнимъ съ дѣйствителни факти. Намѣстѣ, по една необходимостъ, ние полемизираме съ споменатитѣ житиебройци на поета. Намѣстѣ, увлечени отъ прѣдмета и въпрѣки нашето хладнокрѣвие, ние не можахме да си послужимъ съ друга дума, за да назовемъ лъжата — лъжа. Ние говорѣхме и говоримъ на всѣкъждѣ съ факти и само съ факти. И когато говоримъ съ факти, намъ се струваше, че само ние можехме да кажемъ истината. Оние отъ читателитѣ, които прослѣдятъ нашето изложение ще ни дадатъ право. Прѣзъ 1871. година, въ първия брой на вѣстникъ Дума, самъ българскиятъ поетъ бѣше писалъ за истината, че тя е свята. Тие думи бѣха нашия ръководителъ при написване настоящата книга. Да ги изоставѣхме на страна и да не възстановѣхме истината чрѣзъ нови факти — това би значило да не се отнасяме съ нужното уважение къмъ прѣдмета, който ни занимава, това би значило да нанасяме тежка обида на починалия герой, това би значило да не зачитаме най-дѣнното въ нашата култура.

Прѣди да постави труда си въ рѣцѣтъ на публиката, авторътъ на тая книга е длъженъ да направи още една бѣлѣжка. — Повече отъ всѣки други пѣтъ, днесъ Христо Ботѣвъ прѣдставлява за българската литература една мистерия. Съ нѣколко жеста, смѣли като да бѣха вършени отъ нѣкоя стихия, поетътъ драсна нѣколко симбола въ нашето тъмно минало и отнесе пророческото си слово въ нашето бѣдаще. Рече и загина. Днесъ въображението го търси по планинския лабиринтъ — тамъ, изъ усойтъ на Балкана, къдѣто самодиви пѣсни за него пѣятъ и горски бури приглашатъ на неговитѣ незатихнали още слова...

Ала, уви! великиятъ човѣкъ стана „мистерия“ за българската литература не поради това, че простонародното въображение го възпѣ като епически герой,